

بەريۆە بەر ايە تى گشتى نە خوڭخانەى سليمانى

نە ھە راستە؟

شەھەى ۴ شەھەمەى ۲۰۰۷/۵/۳۰ بەرنامەى ژنانى كەنالى ئاسمانى كۆمەلە TV چاۋېيىكەوتىنىكى لەگەل نۆنەرى رېنخراۋى ئازادى ژن لەعيراق ھۆزان مەھمود ئەنجامدا. تەۋەرى سەرەكى بەرنامەكە تايبەت بوو بەو توندوتىژيانەى روبەرۋوى ژنان لەعيراق بەگشتى دەبىتەۋە. راۋبۇچونەكانى ھۆزان سەبەرت بەو توندوتىژيانەى بەرامبەر ژنان لەكوردستان ئەنجام دەدرېت، لەھەمان تەۋەرى راۋبۇچونەكانى نۆنەرى رېنخراۋەكان وکەسايەتپەكانى كوردستان دەسورايەۋە، كە زۆرپە ھاۋراپن لەۋخالەداكە توندوتىژى بەرېژىيەكى بەرچاۋ لەكوردستاندا لەزىادبونداپە، بەلام ئەۋەى كە ھەلۋەستەى پېكردين لەئاست گفوتگۆيى ئەم خانمەدا، ئەو

ئامارە بوو كە ئامازەى پېداۋ كە وتى "بەپپى ئامارنىكى نەخۇشخانەى گشتى سليمانى لەسالى ۱۹۹۷- ۲۰۰۷ رېژەى خۇسوتاندنى ژنان ۳۵۰۰ ژن بوۋە. ئەم رېژەى نوئى بوو بۇمان، ھەريۆپە بۇ ۋەرگرتنى ۋەلامى راست سەبەرت بەدروستى ئەم ئامارە بەپپويستى دەزانين رووى قسەكانمان ئاراسىتەى نەخۇشخانەى گشتى سليمانى بگەين و بلىين، گەر ئامارنىكى واتان ھەپە بۇ دەبىت بۇ راگەياندن و رېنخراۋەكانى كوردستانى ئاشكرا نەكەن، گەر ئامارەكەش بەدروستى نەخراۋتە روو، بە لەبەرچاۋگرتنى گرنكى ئامارو لېكۆلېنەۋە نەدەكرا خستە روويى ئەم رېژەى لەخۇسوتاندنى ژنان ھەروا تى بەرېت، لەو روۋەى كە ئامار يەكېكە لەو ھۆكارە

گرنگە دەركى ئەۋەمان ھەبىت كە ھەريەكېكمان ئەمرو لەھەر بواريكدا كاردەكەيىن بەرپرسىيارىەكمان لەئەستۆپە دەبىت لەئاستيدا بېن.

رېۋان

بەناۋى خۋاى گەۋرە

بۇ بەرېز / سەندىكاي ئارايشتگاكانى كوردستان . ھەفتەنامەى رېۋان

بابەت / رونگردنەۋە

دواى ئەۋەى لەژمارە (۱۴۶)ى رېۋاندا لەلاپەرە (۲)دا بابەتېك بەناۋى (نامەيەكى كراۋە بۇ سەرجمە ئارايشتگاكان . سەندىكاي ئارايشتگاكان . بەرنامەى ئارېشە لەدەنگى كۆمەل) كە نوسەرى بابەتەكە بەناشكرا ديار نېۋە تەنھا نوسراۋە (باۋكېك) بلاۋكرايەۋە تەننەت نەۋەى بەرنامەكەش بەھەلە نوسرابوو، دواتر و لەژمارە (۱۴۸)ى ھەفتەنامەى ناۋبراۋدا لەلاپەرە (۱)دا ھەۋالېك بەناۋىشەنى (لەسلىمانى ئارايشتگاكان ئېمزا كۆدەكەنەۋە) بلاۋكرايەۋە، لەسەر بەرنامەى (شارۋ) لەدەنگى كۆمەل / رادىۋى سليمانى، بۆپە بەپپويستمان زانى ئەم رونگردنەۋە بەدەين. بەرېزان.. ديارە ھەلە تېگەيشتېك لەو (۴) چىرۆكەى كە لەيەكېك لەئەلقەكانى بەرنامەى

(شارۋ)دا خۇنراۋتەۋە بەناۋى (لەئارايشتگاكان چى دەگوزەرېت) ھەپە، لېرەۋە راى دەگەيەنن كە ئەو چىرۆكانە سەرجمەيان (ۋەرگېردرون) و لەكتېپى (خۇشايال الحىب) واتە (قوربانپەكانى خۇشەويستى) كە لەلاپەن (يوسف الحىب) ۋە (قوربانپەكانى لېژنەيەكەۋە ۋەرگېردراۋتە سەر زمانى كوردى) و (فاتىح سەنگاۋى) پېداچونەۋەى بۇ كوردوۋە لەسالى (۲۰۰۶)دا ژمارەى سپاردنى (۸۹۷)ى لەلاپەن ۋەزارەتى رۇشنىبىرى حكومەتى ھەرىتى كوردستانەۋە پېدراۋە تەننەت دوو جارىش چاپكراۋتەۋە ۋەرگېرون، واتە (چىرۆكەكان) لەدەرەۋە ھەرىتى كوردستان رويانداۋە. بۆپە لېرەۋە داۋاى لېبوردن دەكەين لەخاۋەنى ئارايشتگاكانو ئەو كەسانەى كە سەردانى ئارايشتگاكان دەكەن،

بەۋەى كەۋا تېگەيشتېتت ئەۋ چىرۆكانەى كە لەسەرۋە ئامازەمان پېدان لەئارايشتگاكانى لاي خۇمان روويانداپېت، ھەرۋەھا دەلېين "رووداۋەكانى ناۋ ئەۋ چىرۆكانە لەرەۋەشى كارى ئارايشتگاكانى لاي خۇمانەۋە دوورن" گەر شتېكى لەۋ بابەتەش لەئارايشتگاكانى ھەرىتى كوردستاندا روبدات، ئەۋە نەك ھەر بەخۇندنەۋەى چىرۆكەكەى، بەلكو بەھەۋال و رېپورتاژى رۇژنامەۋانى ناۋى ئارايشتگاكانەۋە رووداۋەكەش لەكەنالەكانى راگەياندى خۇمانەۋە روومال دەكەين.

دوبارە داۋاى لېبوردن دەكەين گەر ھەستى كەسانىكمان برىندار كرىدېت.

پەيام ھەمەد
پېشكەشكارى بەرنامەى شارۋ لەدەنگى كۆمەل / رادىۋى سليمانى

ھاۋارېك لەناخە پېدەنگەكانى ئافرەتەۋە

دېنەر كەمال ھەرەج

دەرېبكاتو بېر لەھەستو سۆزى بكاتەۋە بەچارى رېزۋە بۆى بېروانى، رەنگە زۆر لەپىۋان بلىن، ئافرەت چى ئەكات، ھەر چىشت لېناۋو جىل شۆرىنەكە نى، خۇ ھەموو كارە قورسەكان ئېمە ئەيەكەين، بەلام نەخېر تەنھا ئەۋە نى، گەر دەتەنەۋى لەئافرەت تى بگەن، ۋەرن سەيرىكى ناخيان بگەن، ۋەرن سەيرىكى خەمەكانيان بگەن، كە بەھېزىرتىنى ئېۋە بەرگەى ناگرى، بەلام ئېۋە ھەمىشە دلرەقىەكەتان لەھەموو شتېك رزگارى كوردون، خۇزگە ئېمەش نېۋەى ئېۋە بگرە چارەكېكى ئېۋە، دلرەقىمان ھەبۋايەۋە ئەۋەندە سۆزدار نەبۋىناپە بەرامبەرتانو چاۋمان لەزولمۇ ھەلەكەتتان نەپۇشپايە، بەلام ھەر ئېمە گرە دەبەينەۋە، چونكە ئېمە بەشىكېن لەجۋانى و مېھربانى خاۋەندەكان، بەبەسۆزيمان ئارەقى شەرمەزارى لەنۆچەۋانتاندا دېنېنە خوارى، چاكېش بزانن ھەر دەگەرېينەۋە بۇ باۋەشى ئافرەت، بۇ نمونە، لەھەر لېقەۋمانىكداۋ لەكاتى ھەر شكازو كزبۋىكتاندا ھەر ئافرەت نىيە ھەر خېزانەكانتان نىيە خەمەكانتان لەگەلدا ھەلدەگرى وەك مندالېك دەتەنلاۋىتېتەۋە، بەلام بەداخەۋە لەگەل بەھېزبۋونەۋەى ئەۋ مندالە (ئەۋ پىاۋە) ھەمان زولمۇ ناپەكسانىيەكانى جارانى دەستېدەكاتەۋە.

ئېمە ئافرەت ەك خاك واپنو كە جارچارە ئېمپراتۋرىيەتى ئاسمان

(پىاۋ) كەى ئارەزوۋى كرد ھەندېك لەنمەكانى خۇشەويستى دەبارتېنى بەسەرىداۋ نەكانېش بەمەكرو نازۋە بەسەر جەستەى شەكەتو ماندوى خاكدا دېتە خوارەۋە خاكېش بەباۋەشكراۋەپى و ساۋىلكەيىپەۋە تاراي كچىنى

چۈن بەتەنھاۋ بېھاۋكارى بەرى خۇشەويستىكەى بۇ ئاسمان دەدورېتەۋە چۈن خاك (ئافرەت) بەشەكەتپەۋە بارە قورسەكان لەكۆل دەگرى بۇ پېنگەياندنو پەرۋەدەكردنى ئەمامەكانى، ئەۋ نەمامانەى كە ەك يادگارپىيەكى

دەگرېتەۋە، لەۋەش زياتر خەمەكانى ئاسمانېش بەسەر ناخى خۇيدا دەتۋىتېتەۋە تاۋەكو دېمەنەكانى نەبېتە ھۇى دلئەنگكردنى ئاسمان، كاتېكېش ئاسمان بەھېزدەبېتەۋە دەكەۋىتە توندوتىژىيەكانى جارانى، رەنگە زۆرپەى پىاۋان بلىن ئېمە

لەئېنئەرتىتەۋە

لەبەردادەكەنەۋى و پېشكەشى ئاسمانى دەكات، بەلام نازانى كە ھەمان ئاسمانى چنراۋ بەخۇشەويستى زۆرچار ھەرۋە ترىشقەى رقۋكېنەى لەسنگى خاك توند دەكاتو ەك شمشېرى غەزەب جەستەى خاك دەھژىتې و زۆرچارېش ھەمان ئاسمان پېدەنگ دەبى و دوور دەۋەستى و بەچارى گالئەچارپىيەۋە لەخاك دەروانى، كە

ۋەختى بى ئاگابون لەخۇشەويستەكەى (ئاسمان) بۆى بەجىماۋە، كاتېكېش ئاسمان ھىلاك دەبى و تواناى ھەلگرتنى كلو بەفرەكانى خەمى نامېنى، زۆر بەئاسانى دەگەرپتەۋە بۇ نامېزى خاكو ئەمجارە بەنەرمى كلو بەفرەكانى بەسەردا دەبارتېنى و خاكېش ەك ھەموو كاتى بەلەخۇبىرۋويىپەۋە باۋەشى بۇ

دروستكردن بۆى، گەر وانپە بۇچى زۆركات ئافرەتى بەشكۆ لەكەدار دەكەن، لەبەر ئەۋەى تۋانېۋىتە شتېك بكات كە لەۋانەپە لەسەرۋ تۋانكانى ئېۋەدا بېت، يان بۇچى زۆرپەى شتەكان بۇ ئېۋە ھەلەۋە لەئېمە ھەرامە، بۇ نمونە خۇشەويستى بۇ ئېۋە بەناشكرا ئاسايىپەۋە كاتېكېش ئاشكرا دەبېت، ھەموو پەنجەى تاۋانبارى بۇ ئافرەتەكە درېدەكەنۋ گەر ھەرچەكېش بلىت، دەلېن ئەۋ پىاۋە. زۆر ئافرەتى ئېمە تا لەمالە باۋانە بەدەست باۋكو براۋە دەئالېنن، پاش ئەۋەى كە دەچنە ناۋ قەفەزى بەخەم چنراۋى ھاۋسەرتىتەۋە لەۋئېۋە دەۋرى پالئەۋانېتى و خەمەكانى ھاۋسەرەكەى دەستېدەكات، ئەۋ خەمانەى كە زۆر ناخۇشترن لەھى باۋكو برا، ھەندېك لەپىۋانى ئېمە بەكېرنى چەند مسقال ئالتۋىلەۋ خەرج كردنى بىرى پارە بۇ ئاھەنگگېران، وا دەزانن دەتۋانن ئافرەت بگرن، وا دەزانن ئافرەت بونەۋەرېكە كە تەنھا بۇ خزمەتكارى ئەۋانۋ بەجېھىنانى فەرمانەكانيان دروست بوۋە. بەلام وانپەۋ گرتەكە ئەۋپە كە ئېمە بى دەنگېنۋ بەۋ پلە نرۋمە رازېن، ھەۋل نادەين خۇمان رۇشنىبىرتىر بگەين، بەردەۋامېن لەسەر دوبارەكردنەۋەى ھەلەكانى كەلتۋرو دەستۋرى سستى پىاۋمەزنى.

تېپىنى

دەرياۋ ئاسمانۋ زەۋى پانتايى جوگرافىن ۋەكو مەجاز بۇ گوزارشت كردن لەئەۋى ژرۋ پىاۋ بەكارمېھنانون.